

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-66 .....
..... 08.04. .... 2024 г.

*Вратован р.г. № 14 /2024 г.
Определен съд - г-жа Панова
съдът д-р Иванова
Иванова
08.04.2024 г.*

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
г-жа ПАВЛИНА ПАНОВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,

Изпращам Ви Искане, одобрено с Решение № ...271..... на Министерския съвет от 2024 г. за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 29 март 2024 г. за възлагане на министъра на енергетиката, респективно на „БЕХ“ ЕАД, за неразпределяне на дивидент от печалбата на „БЕХ“ ЕАД за финансовата 2023 г.

Приложение: съгласно текста

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

академик Николай Денков

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

от Министерския съвет на Република България

ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 29 МАРТ 2024 Г. ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА МИНИСТЪРА НА ЕНЕРГЕТИКАТА, РЕСПЕКТИВНО НА „БЕХ“ ЕАД, ЗА НЕРАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА ДИВИДЕНТ ОТ ПЕЧАЛБАТА НА „БЕХ“ ЕАД ЗА ФИНАНСОВАТА 2023 Г. (ДВ, БР. 28 ОТ 2024 Г.)

На основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Отправяме към Вас искане за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 29 март 2024 г. за възлагане на министъра на енергетиката, респективно на „БЕХ“ ЕАД, за неразпределяне на дивидент от печалбата на „БЕХ“ ЕАД за финансовата 2023 г., (обнародвано в „Държавен вестник“, бр. 28 от 2 април 2024 г.) поради противоречие с чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 19, чл. 84, т. 2, чл. 87, ал. 2, чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от Конституцията на Република България (КРБ).

1. По допустимост на искането:

Министерският съвет е субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд по реда на чл. 150, ал. 1 от КРБ. Искането е одобрено с Решение № .271.. на Министерския съвет от 2024 г. Депозирано е съгласно изискуемите от чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционния съд (ЗКС) форма и съдържание. В случая не е налице и отрицателната предпоставка за допустимост на искането по чл. 21, ал. 6 от ЗКС, тъй като Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимостта на направеното искане.

2. По основателността на искането:

Според решението на Народното събрание се възлага на министъра на енергетиката, в качеството му на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на „Български енергиен холдинг“ ЕАД („БЕХ“ ЕАД), респективно на „БЕХ“ ЕАД, да не разпределя дивидент от печалбата на „БЕХ“ ЕАД по годишния финансов отчет за финансовата 2023 г. в размер на 425 млн. лв., представляващ разликата между 1,225 млн. лв. (печалба по годишния финансов отчет за 2023 г., след данъчното облагане) и внесения дивидент от „БЕХ“ ЕАД по т. 5б и 6а от Разпореждане № 2 на Министерския съвет от 2023 г., изменено и допълнено с разпореждания № 3, 4, 5 и 7 на Министерския съвет от 2023 г. Оспорваното като противоконституционно решение на Народното събрание противоречи на принципа на правовата държава, на принципа на разделение на властите, на принципа за неприкосновеността на частната собственост, на равнопоставеността на субектите на частна собственост в условията на пазарна икономика, на установеното с чл. 84, т. 2 от КРБ правомощие на Народното събрание да приема държавния бюджет и на определените с чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от КРБ правомощия на Министерския съвет да ръководи и да осъществява вътрешната и външната политика на страната в съответствие с Конституцията и законите и да ръководи изпълнението на държавния бюджет.

2.1. С оспорваното решение се нарушава принципът на разделение на властите (чл. 8 от КРБ), тъй като законодателят забранява на министъра на енергетика да изпълни задължения и отговорности, произтичащи от Закона за публичните предприятия и актове на Министерския съвет, приети в изпълнение на закона.

Като последица изпълнението на решението би нарушило приети от Народното събрание бюджетни показатели по държавния бюджет, т.е. по съществуто си представлява промяна на основни бюджетни показатели. Освен че се извършва с решение на Народното събрание, а не със закон в съответствие с принципа на правовата държава, приемането на решението е и в нарушение на чл. 87, ал. 2 от КРБ. Народните представители не могат да внасят решения/законопроекти за изменение на параметрите на държавния бюджет, ако няма предложение за това от Министерския съвет.

Изразеното виждане намира опора в мотивите към Решение № 15 на Конституционния съд от 2022 г. по к. д. № 10 от 2022 г., в които се сочи: „Конституционният съд последователно се придържа към възприетото в практиката му разбиране, че е конституционно нетърпимо който и да било от органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт да излиза извън конституционно очертаните предели на властване, да отказва осъществяването на възложените му властнически правомощия или да делегира другиму свои конституционни правомощия, както и да отнема конституционно предвидени правомощия на държавните органи (Решение № 6 от 2020 г. по к. д. № 10/2019 и в същия смисъл - Решение № 3 от 1996 г. по к. д. № 2/1996; Решение № 6 от 1998 г. по к. д. № 4/1998; Решение № 10 от 2003 г. по к. д. № 12/2003; Решение № 4 от 2010 г. по к. д. № 1/2010; Решение № 11 от 2010 г. по к. д. № 13/2010 и др.).“

В същото решение КС акцентира на обстоятелството, че Народното събрание не може да се намесва пряко в упражняването на правомощия на орган на изпълнителната власт, включително като му забранява да осъществява определени

дейности. То може да упражни политически контрол и да гласува недоверие на Министерския съвет, но не и да препятства пълноценното упражняване от правителството на негови конституционни правомощия по управлението на държавата или на произтичащи от закон правомощия на друг орган на изпълнителната власт.

2.2. Считаме, че цитираното по-горе решение противоречи на принципа, установен в чл. 4, ал. 1 от КРБ, съгласно който Република България е правова държава. Държавата е правова, когато се управлява според Конституцията и законите.

Конституционният съд многократно се е произнасял относно смисъла и съдържанието на принципа на правовата държава като елемент от фундамента на установената конституционна система. Съдът следва неотклонно разбирането, че правовата държава и демокрацията са неделимо свързани с принципа на разделение на властите, прогласен в чл. 8 от Конституцията, и с въведените от конституционния законодател присъщи механизми за контрол, взаимно възпиране и взаимодействие и сътрудничество между трите власти (Решение № 7 от 2006 г. по к. д. № 6/2006 и много други).

Основополагащо за конституционната демокрация е да се гарантира разумно и съответстващо на принципа на правовата държава съотношение между правомощията на висшите държавни органи и да не се допуска никой от тях да злоупотребява с власт или да властва без овластяване, т.е. произвол (в този смисъл Решение № 6 от 1993 г. по к. д. № 4/1993).

Следва да се има предвид, че упражняването на правомощието по чл. 86, ал. 1 от Конституцията да приема решения „може да бъде осъществявано от Народното събрание само в съответствие с конституционните принципи, сред които взаимнообвързаните принципи на правовата държава и на разделение на властите, прогласени в чл. 4, ал. 1 и чл. 8 (Решение № 15 от 2022 г. по к. д. № 10 от 2022 г., Решение № 1 от 2014 г. по к. д. № 22/2013).

В практиката си Конституционният съд многократно е изтъквал, че решенията на Народното събрание освен с КРБ трябва да бъдат съобразени и с действащите закони, с които парламентът също е обвързан, като проявление на принципа на законност, прогласен с чл. 4, ал. 1 от Конституцията (в този смисъл Решение № 10 от 2021 г. по к. д. № 8 от 2021 г., Решение № 17 от 1997 г. по к. д. № 10/1997, Решение № 10 от 2009 г. по к. д. № 12/2009, Решение № 1 от 2014 г. по к. д. № 22/2013 и Решение № 9 от 2016 г. по к. д. № 8/2016).

Предвиденото с оспорваното решение на Народното събрание се отклонява от правилата, подробно уредени в глава четвърта на Закона за публичните предприятия, които предвиждат правомощия на Министерския съвет и на министрите, упражняващи правата на държавата като едноличен собственик на капитала или съдружник/акционер.

Съгласно чл. 13 от Закона за публичните предприятия Министерският съвет упражнява правата на държавата в публичните предприятия, като може да делегира тези права на министрите съобразно отрасловата им компетентност. В закона изрично е предвидена компетентността на Министерския съвет да одобрява общата дивидентна политика (чл. 14, т. 3). Посочената законова уредба не кореспондира с оспорваното решение на Народното събрание. Видно е, че при приемането му от законодателя не са съобразени както принципът на разделение на властите, така и принципът на правовата държава.

Възложеното от Народното събрание на министъра на енергетиката задължение за въздържане от действие (да не разпределя определения от Министерския съвет дивидент) не само би довело до нарушаване на основни бюджетни параметри, определени с годишния закон за държавния бюджет, по неприемлив от конституционна гледна точка начин, но е и в отклонение на правилата на Закона за публичните финанси. След като нормата на чл. 19 от този закон постановява, че разпоредби на нормативни актове, които предвиждат намаляване на

приходите, след като е приет годишният закон за държавния бюджет, не трябва да влизат в сила преди изменението му, не би могло да се приеме за конституционно допустимо това императивно правило да се дерогира с решение на Народното събрание.

2.3. Актовете на Министерския съвет и на министрите по чл. 13 и сл. от Закона за публичните предприятия са проявление не на властнически правомощия, а са действия на стопански субект/субекти в частноправния оборот, като следва да се разглеждат и в контекста на установените принципи в чл. 19, ал. 2 от Основния закон.

Като носител на права върху имущества държавата е равнопоставена на физическите и юридическите лица, носители на правото на частна собственост (в този смисъл Решение № 3 от 8 юли 2008 г. на КС по к. д. № 3/2008)

Както е имал възможност да се произнесе Конституционният съд (Решение № 22 от 1996 г. по к. д. № 24/1996): „Намесата на парламента в частноправни отношения по начин, различен от законодателно уреждане, е нарушение на чл. 19, ал. 1 и 2 от Конституцията, които съответно утвърждават принципа на свободната стопанска инициатива и гарантират еднакви правни условия за стопанска дейност“. „Правото на свободна стопанска инициатива и гарантирането на еднакви правни условия за стопанска дейност могат да бъдат предмет на законодателни ограничения само когато трябва да се защити друга, по-висша конституционна ценност“ (Решение № 9 от 2003 г. по к. д. № 10/2003). В практиката си Конституционният съд възприема също, че: „Властническите правомощия на държавните и общинските органи и необходимостта да се използва собствеността на държавата и общините в обществен интерес не дават основание тяхната собственост да се счита винаги за публична“ (Решение № 19 от 1993 г. на КС по к. д. № 11/1993).

В свое решение КС (Решение № 15 от 2022 г. по к. д. № 10/2022) е изразил становище за недопустимост с акт на

Народното събрание да се третират нееднакво стопанските субекти, които са в еднакво положение (в случая останалите дружества, за които Министерският съвет е определил правила за разпределение на печалбата).

2.4. Изложените в мотивите към решението съображения са в нарушение със заложените в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., тъй като приходите от дивидент на държавата са разчетени при 100 на сто отчисления от държавните дружества и предприятия за 2024 г., с изключение на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве и бюджетните организации и дружества от Вик сектора, и съответно неразпределянето на дивидент от печалбата на „БЕХ“ ЕАД за финансовата 2023 г. ще се отрази в намаление на неданъчни приходи, респективно влошаване на бюджетното салдо. Това ще доведе до отклонение от заложените фискални цели и предполага риск от нарушаване на фискалните правила.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По изложените съображения и на основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България внасяме настоящото искане за образуване на конституционно дело и за установяване на противоконституционност на обнародваното в „Държавен вестник“, в бр. 28 от 2 април 2024 г. Решение на Народното събрание от 29 март 2024 г. за възлагане на министъра на енергетиката, респективно на „БЕХ“ ЕАД, за неразпределяне на дивидент от печалбата на „БЕХ“ ЕАД за финансовата 2023 г. поради противоречие с чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 19, чл. 84, т. 2, чл. 87, ал. 2, чл. 105, ал. 1 и чл. 106 от Конституцията на Република България.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Николай Денков /